

POSTANOWIENIE

Dnia 24 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Elżbieta Karska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 24 czerwca 2026 r. w Warszawie

wniosku K. Sp. z o.o. w W.

o zbadanie spełnienia przez SSN Jacka Grełę wymogów niezawisłości

i bezstronności w sprawie zawisłej przed Sądem Najwyższym o sygnaturze akt

II CSKP 272/25

odrzuca wniosek.

UZASADNIENIE

K. Sp. z o.o. w W. działając przez profesjonalnego pełnomocnika pismem z 23 grudnia 2025 r. wniosła o zbadanie w trybie przepisu art. 29 § 5 i n. ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 622; dalej jako u.SN) spełnienia przez m.in. SSN Jacka Grełę wymogów niezawisłości i bezstronności, a w konsekwencji stwierdzenie, że niniejszej sprawie wskazany Sędzia Sądu Najwyższego nie spełnia wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących ich powołaniu i postępowaniu po powołaniu, co w okolicznościach niniejszej sprawy może doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości oraz bezstronności, mającego wpływ na wynik niniejszej sprawy, z uwzględnieniem okoliczności dotyczących powoda oraz charakteru sprawy.

W uzasadnieniu wnioskodawca wskazał na okoliczność powołania SSN Jacka Greli na urząd Sędziego Sądu Najwyższego na podstawie wniosku Krajowej Rady

Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Ponadto wskazano na okoliczności: zajmowania przez SSN Jacka Grełę w toku działalności orzeczniczej stanowiska sprzecznego z uchwałą pełnego składu – połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/20), podpisania przez SSN Jacka Grełę oświadczenia z 28 listopada 2019 r. i publicznego wyrażania stanowiska, że wyrok TSUE z 19 listopada 2019 r. nie dotyczy sędziów Izby Cywilnej Sądu Najwyższego, w tym powołanym do pełnienia urzędu w 2018 r., a także fakt objęcia przez SSN Jacka Grełę w 2017 r. funkcji Prezesa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku na podstawie zmienionych przepisów ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek podlegał odrzuceniu.

Podstawową przyczyną odrzucenia była niedopuszczalność wniosku. Jest ona konsekwencją tego, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 25 lutego 2026 r. w sprawie SK 68/25 uznał za niezgodne z Konstytucją RP (z art. 60 w związku z art. 31 ust. 3, w związku z art. 2 oraz w związku art. 178 ust. 1, art. 179 i art. 180 ust. 1 i 2 Konstytucji) przepisy wprowadzające tzw. test niezawisłości i bezstronności sędziego, rozumiany jako odrębne, incydentalne postępowanie służące badaniu statusu sędziego. Trybunał uznał za naruszający standard konstytucyjny art. 5a p.u.s.a. kreujący instytucję (mechanizm) tzw. testowania niezawisłości. W uzasadnieniu Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że przepis ten należy ocenić jako konstytucyjnie nieakceptowalny, z uwagi na to, że umożliwia w sprawie dotyczącej badania bezstronności i niezawisłości sędziego sądu administracyjnego:

1) abstrakcyjne kwestionowanie niezawisłości i bezstronności sędziego wyłącznie na podstawie „okoliczności towarzyszących jego powołaniu”,

2) merytoryczną ocenę prawomocności uchwały KRS w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego

przez przyjęcie, że „okoliczności towarzyszące powołaniu” są zawarte w prawomocnej uchwale KRS oraz dopuszcza kwestionowanie niezawisłości i bezstronności sędziego wyłącznie na podstawie okoliczności przytoczonych w uchwale,

3) zbadanie aktu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o powołaniu na urząd sędziego.

Ponadto w ocenie Trybunału Konstytucyjnego kwestionowany przepis rodzi ryzyko trwałego odsunięcia sędziego od orzekania tj. pozbawia akt inwestytury sędziego swojej realnej treści, tworząc nieznaną Konstytucji kategorię sędziego formalnie zajmującego urząd, ale w praktyce niemogącego wypełniać obowiązków służbowych („sędziego ułomnego”), a takie działanie ogranicza mu/jej możliwość korzystania z konstytucyjnego prawa dostępu do służby publicznej oraz uniemożliwia sądenie konkretnych spraw z uwagi na abstrakcyjne kwestionowanie ustrojowego statusu z racji okoliczności towarzyszących powołaniu. W konsekwencji, zdaniem Trybunału, sędziowie stają się „sędziami ułomnymi”, niezdolnymi do bezstronnego orzekania w konkretnych sprawach, z uwagi na rzekome wady w procedurze ich powołania.

Co prawda rozstrzygnięcie to zapadło na kanwie przepisów ustawy – Prawo o ustroju sądów administracyjnych, jednakże regulacje tej ustawy – art. 5a – w analizowanym zakresie są tożsame co do konstrukcji normatywnej z rozwiązaniami przewidzianymi w art. 29 § 5-8 u.SN, znajdującymi zastosowanie w niniejszej sprawie, na których oparto wnioski. W obu przypadkach ustawodawca wprowadził bowiem mechanizm pozwalający na podważenie spełniania przez sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności poprzez odrębny środek procesowy, którego istota sprowadza się do zakwestionowania skuteczności aktu powołania sędziego lub jego konsekwencji.

W świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego nie sposób przyjąć, że rozwiązanie zawarte w ustawie o Sądzie Najwyższym mogłoby zostać ocenione odmiennie pod względem konstytucyjnym niż analogiczne rozwiązanie zawarte w ustawie – Prawo o ustroju sądów administracyjnych. Ocena dokonana przez Trybunał Konstytucyjny odnosi się bowiem do samej istoty mechanizmu normatywnego, a nie do jego szczegółowej postaci proceduralnej. Mechanizm ten –

niezależnie od jego umiejscowienia systemowego – pozostaje w kolizji z tymi samymi normami konstytucyjnymi, w szczególności z art. 60 Konstytucji (dostęp do służby publicznej), w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji (ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw), art. 179 Konstytucji (powołanie sędziego przez Prezydenta RP), art. 180 ust. 1 Konstytucji (zasada nieusuwalności sędziów), art. 10 ust. 1 Konstytucji (zasada podziału i równowagi władz) oraz art. 2 Konstytucji RP (zasada demokratycznego państwa prawnego, obejmująca m.in. zasadę pewności prawa). Jednolity charakter tych norm przesądza o konieczności jednolitej oceny konstytucyjnej wszelkich rozwiązań ustawowych, które prowadzą do ich naruszenia. Szerzej wyjaśnił to Sąd Najwyższy w postanowieniach z 8 kwietnia 2026 r., w sprawach I ZB 51/23 i I ZB 92/25.

Po drugie, w okolicznościach niniejszej sprawy zainicjowanej wnioskiem złożonym jeszcze przed wydaniem przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z 25 lutego 2026 r. w sprawie SK 68/25, nie ulega wątpliwości, że przesłankami wyłączenia sędziego były okoliczności, o których mowa w art. 29 § 5 u.SN. Na tej podstawie dopuszczalne jest (było) badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności, z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, na wniosek uprawnionego, o którym mowa w § 7, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy. Z kolei art. 29 § 9-10 u.SN stanowi, że wniosek inicjujący test niezawisłości i bezstronności sędziego powinien, pod rygorem jego odrzucenia bez wezwania do usunięcia braków formalnych, czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a ponadto zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w § 5 (pkt 1) oraz przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie (pkt 2).

W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie podnoszono, że skoro w założeniu ustawodawcy wniosek, o którym mowa w art. 29 § 5 u.SN, ma zmierzać do stwierdzenia niespełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów (naruszenia standardu) niezawisłości i bezstronności w konkretnej sprawie, nie będzie wystarczające przytoczenie okoliczności

towarzyszących powołaniu danego sędziego Sądu Najwyższego (w tym ewentualnych wadliwości procedury nominacyjnej) i jego postępowania po powołaniu, które mogą wywoływać uzasadnione wątpliwości co do spełnienia przezeń wymagań niezawisłości i bezstronności, ale konieczne jest także wskazanie okoliczności świadczących o tym, że deficyt ten może oddziaływać na wynik konkretnej sprawy, z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22). Co więcej, za okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego na tle art. 29 § 5 u.SN nie mogą być uznane okoliczności o charakterze generalnym, odwołujące się do systemowych rozwiązań procesu powoływania sędziów (a zatem w istocie okoliczności dotyczące sposobu ich powołania), ale wyłącznie indywidualne okoliczności powołania, dotyczące konkretnego sędziego objętego wnioskiem o przeprowadzenie tzw. testu niezawisłości i bezstronności. Prowadzi to do konkluzji, że podważenie niezawisłości lub bezstronności sędziego nie może opierać się np. jedynie na stwierdzeniu, że sędzia został powołany na wniosek KRS ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Przywoływanie wyłącznie tej okoliczności we wniosku będzie stanowić naruszenie normy z art. 29 § 4 u.SN. Konieczne jest zatem powołanie jeszcze innych, dodatkowych okoliczności (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 lutego 2023 r., I ZB 44/22).

Należy również podkreślić, że to na podmiocie składającym wniosek o stwierdzenie standardów niezawisłości i bezstronności ciąży obowiązek obiektywnego wykazania, że istnieją uzasadnione wątpliwości co wskazanym przymiotów sędziego. Takie okoliczności nie mogą mieć charakteru abstrakcyjnego lub ograniczać się wyłącznie do subiektywnego przeświadczenia podmiotu składającego wniosek, że istnieją dowody świadczące o braku niezawisłości i bezstronności sędziego. Niedopuszczalne jest również wyprowadzanie wniosków, które byłyby sprzeczne z zasadami logicznego myślenia oraz doświadczeniem życiowym. Konieczne jest zatem wskazanie takich twierdzeń i dowodów, z których można realnie i obiektywnie wyprowadzić zastrzeżenia podniesione we wniosku.

W niniejszej sprawie Wnioskodawca nie spełnił wymogu, o którym mowa w art. 29 § 9 u.SN w zw. z art. 29 § 5 u.SN. Jego wniosek ma w charakter hipotetyczny

i abstrakcyjny, koncentrując się na zastrzeżeniach związanych z rekomendowaniem sędziów Sądu Najwyższego przez Krajową Radę Sądownictwa, ukształtowaną przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Nie przedstawiono w nim żadnych okoliczności ani nie przytoczono konkretnych zdarzeń, z których wynikałoby, że postępowanie Sędziego SN Jacka Greli naruszałoby standardy niezawisłości czy bezstronności w sprawie toczącej się z powództwa K. Sp. z o.o. przeciwko S. S.A. w K. W szczególności za takiego zdarzenia nie stanowi podpisanie przez SSN Jacka Grele oświadczenia sędziów Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 28 listopada 2019 r., jak również fakt sprawowania przez SSN Jacka Grele w przeszłości funkcji Prezesa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku.

Przyjmuje się, że okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 kwietnia 2025 r., III CB 22/25). W stosunku do sędziów obowiązuje ponadto konstytucyjna gwarancja nieusuwalności i niezależności. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z 19 lutego 2025 r. (I ZB 1/25), w procesie powoływania sędziów w Polsce Krajowa Rada Sądownictwa pełni rolę ekspercką. Funkcja ta kończy się zatem na nominacji i nie rozciąga się na powołanie na urząd sędziowski. W świetle Konstytucji RP, rola Krajowej Rady Sądownictwa w procesie powoływania sędziów nie jest równa roli Prezydenta RP. To on powołuje wskazaną osobę na urząd sędziego, dokonując tego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ale wniosek ten może nie zostać uwzględniony. Oparcie wniosku o stwierdzenie braku spełnienia przez sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności jedynie na takich właśnie okolicznościach, dotyczących zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości zostało uznane z mocy prawa za niedopuszczalne (art. 29 § 3 u.SN) (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 maja 2026 r., I ZB 82/25).

Biorąc pod uwagę powyższe, należy przyjąć, że Wnioskodawca nie wypełnił wynikającego z art. 29 § 5 u.SN obowiązku przedstawienia okoliczności postępowania sędziego - już po jego powołaniu - w kontekście charakteru tej konkretnej sprawy i okoliczności dotyczących uprawnionego do złożenia wniosku. Wniosek zawiera zatem braki konstrukcyjne, przemawiające za koniecznością jego odrzucenia z przyczyn formalnych.

(M.M.)

[r.g.]